

NVEs leverandørskifteundersøkelse, 2. kvartal 2014

I leverandørskifteundersøkelsen for andre kvartal 2014 kan du lese at antall leverandørskifter blant norske husholdninger fortsetter å øke. NVEs beregninger viser at leverandørskifter blant husholdningene økte med 5,7% sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor. Som i første kvartal 2014 har leverandørskifter for husholdninger økt på tross av vesentlig lavere priser i de norske elspotområdene enn i tilsvarende periode i fjor. Prisene i de norske elspotområdene lå i gjennomsnitt mellom 5,4 og 16,2 øre/kWh lavere enn i tilsvarende kvartal i 2013, avhengig av prisområde. Dette bygger opp under tidligere observasjoner om at priser ikke nødvendigvis er den eneste faktoren som påvirker skifteaktiviteten blant norske husholdninger. Antall husholdningskunder på leveringsplikt har økt svakt sammenlignet med første kvartal 2014, med 4200 kunder. Likevel er antall husholdningskunder på leveringsplikt redusert med 0,4% på årsbasis fra andre kvartal 2013.

Antall leverandørskifter

I andre kvartal 2014 viser NVEs foreløpige beregning at det ble foretatt 91 300 leverandørskifter blant norske husholdninger.¹ Dette er en økning på omtrent 5,7% sammenlignet med andre kvartal 2013. Beregningen for næringskunder viser at det ble foretatt 9 600 leverandørskifter i andre kvartal 2014, en oppgang på omtrent 2,1% fra andre kvartal 2013. Det er verdt å merke seg at prisene i de norske elspotområdene har vært relativt lave i andre kvartal 2014.² Dermed støtter oppgangen i antall leverandørskifter opp under tidligere observasjoner om at det er flere faktorer enn priser som påvirker leverandørskifteaktiviteten blant norske husholdninger. For eksempel kan økt salgsaktivitet hos kraftleverandørene være en medvirkende faktor til flere leverandørskifter.

Tabell 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder. Kilde: NVE.

Husholdningskunder	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kvartal	51 900	80 000	21 400	93 600	92 400	100 200
2. kvartal	44 900	51 200	56 400	71 500	86 400	91 300
3. kvartal	44 600	45 400	50 000	82 400	79 900	
4. kvartal	53 700	66 800	73 300	84 600	113 900	

Tabell 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder. Kilde: NVE.

Næringskunder	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kvartal	8 300	9 700	13 200	15 400	18 000	11 500
2. kvartal	5 000	4 400	7 000	6 000	9 400	9 600
3. kvartal	2 700	4 400	7 000	5 200	7 800	
4. kvartal	3 800	5 300	7 600	6 500	8 500	

Om leverandørskifter

Antall leverandørskifter kan være en indikator for graden av konkurranse i sluttbrukermarkedet for kraft. I henhold til økonomisk teori vil man i et velfungerende kraftmarked med aktive og velinformerte forbrukere, ha forbrukere som velger de mest konkurransedyktige kraftleverandørene og strømvitalene. Dette vil bidra til god konkurranse i markedet, og bidra til å holde kraftleverandørens marginer lave.

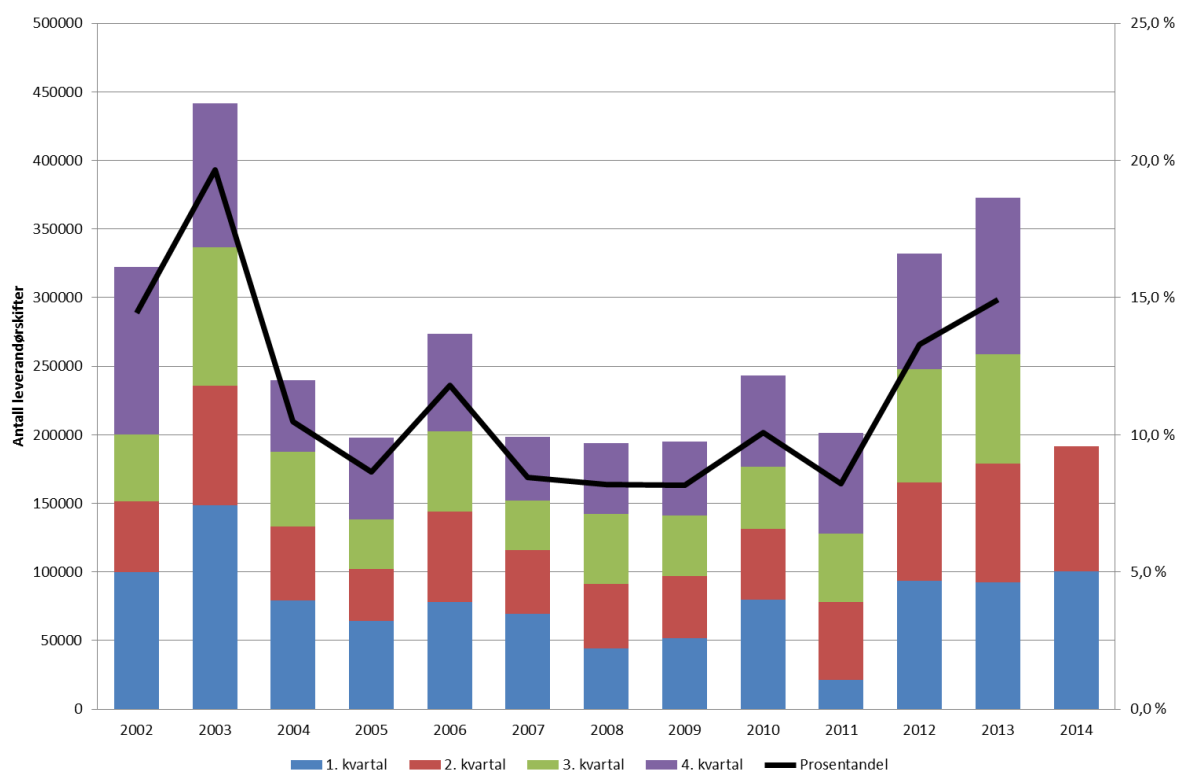
Det er verdt å merke seg at dette er tall som viser antall leverandørskifter, ikke antall forbrukere som skifter leverandør. Det betyr at dersom en forbruker bytter leverandør, og deretter bytter tilbake til sin forrige leverandør etter kort tid, telles dette som to leverandørskifter. Antallet forbrukere som har byttet leverandør kan dermed være langt lavere enn leverandørskiftetallene indikerer.

Norge var tidlig ute med å åpne opp for at sluttbrukere fritt kan velge kraftleverandør, og har i dag en relativt høy andel leverandørskifter sammenlignet med andre land i Europa. [Figur 1](#) og [Figur 2](#) viser utviklingen i antall leverandørskifter fra 2002 og frem til i dag for henholdsvis husholdningskunder og næringskunder. Den kraftige veksten i antall leverandørskifter ved årsskiftet 2002/2003 sammenfalt med en periode med svært høye kraftpriser. Det er imidlertid ikke bare høye priser som påvirker forbrukerne til å skifte kraftleverandør.

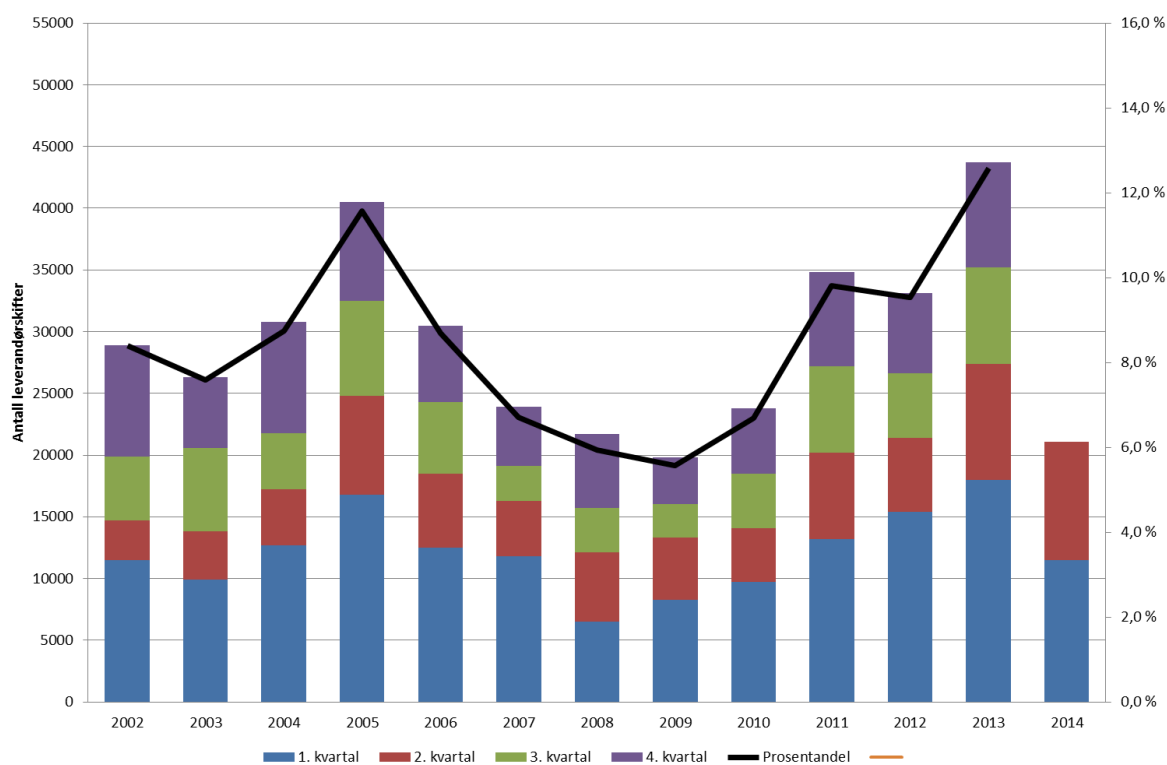
¹ Justeringsfaktor er basert på antall husholdningskunder og næringskunder i 2012. Når NVE i september 2014 mottar nye tall for totalt antall husholdnings- og næringskunder i 2013, vil leverandørskiftetallene justeres i henhold til korrekt antall husholdningskunder og næringskunder.

² Se tabell 3.

Figur 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder og årlige leverandørbytter for husholdningskunder i prosent. Kilde: NVE.

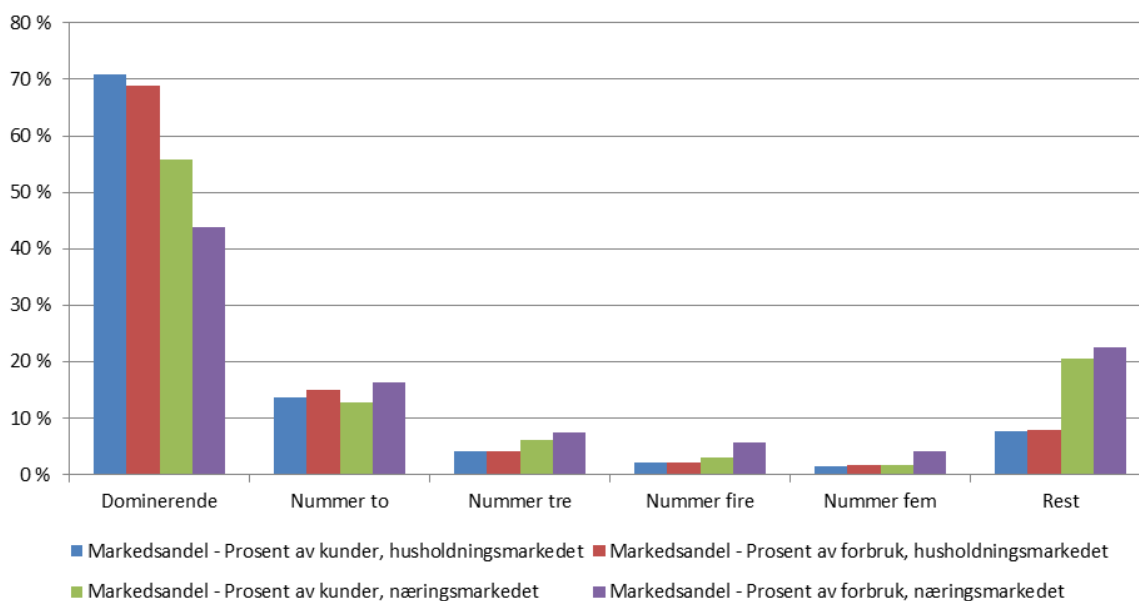
Figur 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder og årlige leverandørbytter for næringskunder i prosent. Kilde: NVE.

Markedsandeler

I andre kvartal 2014 viser NVEs beregning at den dominerende leverandøren i hvert nettområde i gjennomsnitt 71% av husholdningskundene. I næringsmarkedet er det beregnet at den dominerende leverandøren i gjennomsnitt 56% av næringskundene. Beregningene viser at markedsposisjonen til den dominerende leverandøren både for husholdningskunder og næringskunder er tilnærmet uendret både i første og andre kvartal 2014, sammenlignet med fjerde kvartal 2013. Den dominerende leverandøren i hvert nettområde omsatte i gjennomsnitt 69% av husholdningskunderenes kraftvolum, en nedgang på 5% fra 1. kvartal 2014. For næringskunder omsatte den dominerende leverandøren i gjennomsnitt 44% av kraftvolumet.

Figur 3: Gjennomsnittlig markedsandel for de fem dominerende leverandørene i andre kvartal 2014. Kilde: NVE

Sluttbrukerpriser

Prisene i de norske elspotområdene har vært lavere i andre kvartal 2014 sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor. Gjennomsnittsprisene for spotpriskontrakter i de tre sydligste elspotområdene lå svært jevnt, og varierte mellom 24,1 og 24,2 øre/kWh.³ Dette er mellom 16,1 og 16,2 øre/kWh lavere enn tilsvarende periode i fjor. Kunder med spotpriskontrakt i elspotområdet Midt-Norge (NO3) hadde en høyere pris enn kunder i de sydligste elspotområdene, med 34,9 øre/kWh. Dette er likevel 5,4 øre/kWh lavere enn i andre kvartal 2013. I elspotområdet Nord-Norge (NO4) var gjennomsnittsprisen 27,6 øre/kWh i andre kvartal 2014, en nedgang på 4,1 øre/kWh sammenlignet med andre kvartal 2013. Gjennomsnittsprisen på standard variabel kontrakter var 33,9 øre/kWh i andre kvartal 2014, noe som var jevnt over høyere enn elspotprisene i samme periode med unntak av Midt-Norge. Gjennomsnittsprisen på standard variabel kontrakter var 10,2 øre/kWh lavere i andre kvartal 2014 enn i tilsvarende periode i fjor.

Tabell 3: Gjennomsnittlige priser (øre/kWh) på kraftkontrakter. Kilder: Nord Pool Spot, Konkurransetilsynet og NVE.

	Standard variabel kontrakt	Elspotområdet Øst-Norge (NO1)	Elspotområdet Sørvest-Norge (NO2)	Elspotområdet Midt-Norge (NO3)	Elspotområdet Nord-Norge (NO4)	Elspotområdet Vest-Norge (NO5)
2. kv. 2014	33,9	24,2	24,1	34,9	27,6	24,1
1. kv. 2014	39,7	34,8	34,2	35,0	28,0	34,2
2. kv. 2013	44,1	40,2	40,3	40,3	31,7	40,3

Om priser

De oppgitte prisene er inkl. mva. og et påslag på 3,5 øre/kWh, bortsett fra i elspotområdet Nord-Norge, hvor prisen er oppgitt ekskl. mva. og inkludert et påslag på 2,8 øre/kWh (opp fra 3,1 og 2,5 øre/kWh i 2013). Det inkluderte påslaget er beregnet av NVE, og skal representere et gjennomsnittlig påslag på spotpriskontrakter tilbudt i markedet. Påslaget brukt for kontrakter i elspotområdet Nord-Norge er lavere fordi husholdningskunder i Nordland, Troms og Finnmark har fritak fra merverdiavgift på strøm.

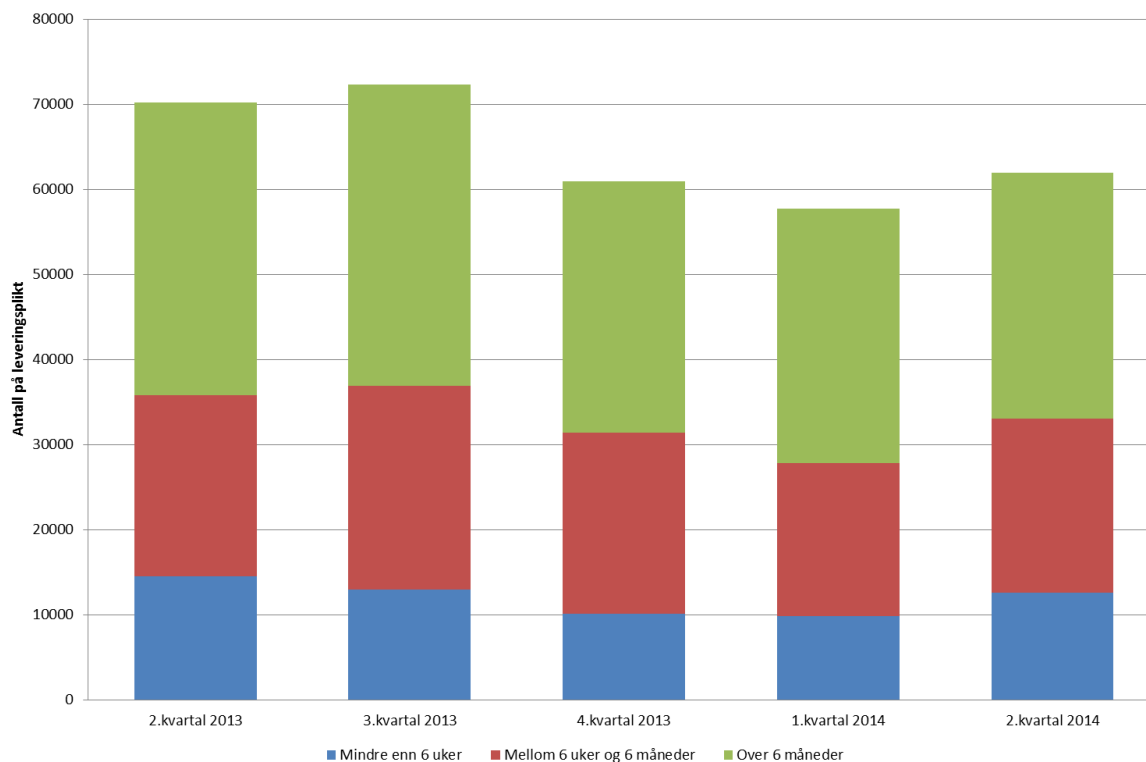
³ Gjennomsnittsprisene er gjennomsnittet av elspotprisen i hvert elspotområde, pluss mva. og påslag.

Leveringsplikt

Beregningene viser at antall husholdningskunder på leveringsplikt økte fra 57 770 til 61 900 fra første til andre kvartal i 2014, en økning på 4200 kunder. Dette er en nedgang på 8 200, sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor. I andre kvartal 2014 utgjorde andelen husholdningskunder på leveringsplikt 2,4% av totale husholdningskunder, noe som er 0,4% lavere enn i andre kvartal 2013.

For næringskunder viser beregningene at antallet på leveringsplikt økte fra 10 000 til 12 100 mellom første og andre kvartal 2014, en økning på 2100 kunder. Andelen næringskunder på leveringsplikt utgjorde 3,8% av totale næringskunder i andre kvartal 2014, en nedgang på 0,1% på årsbasis fra andre kvartal 2013.

Figur 4: Antall husholdningskunder på leveringsplikt. Kilde: NVE

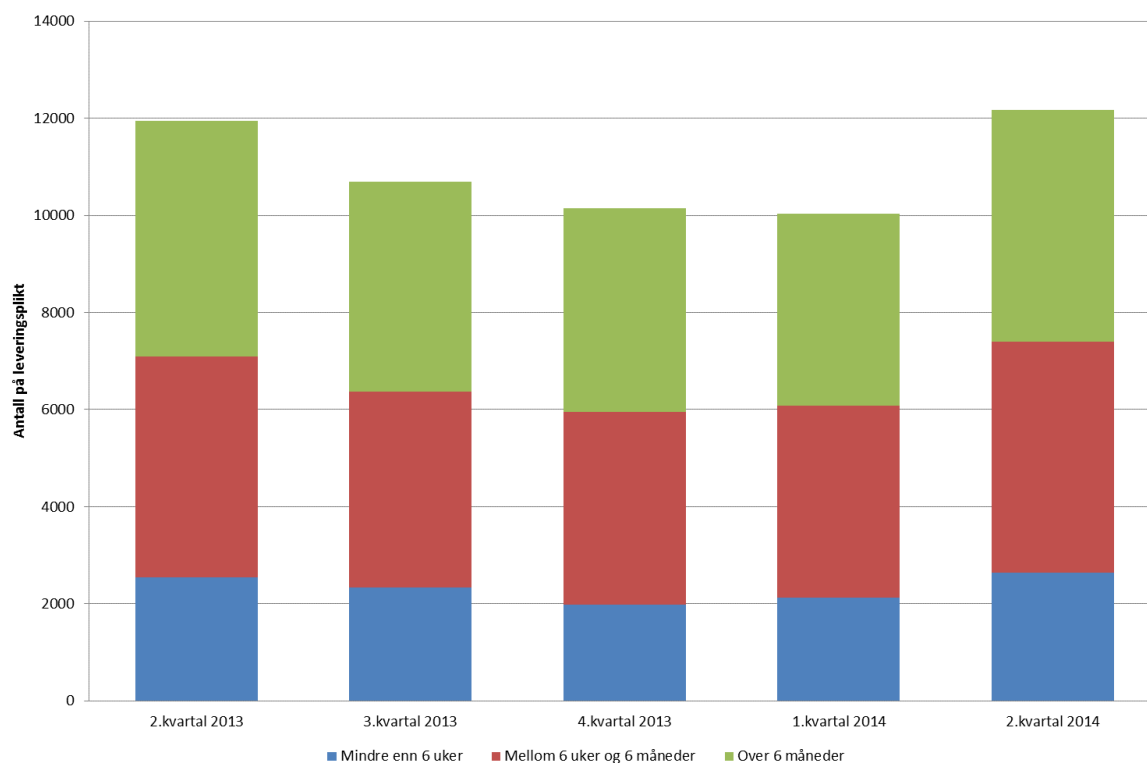
Tabell 4: Andel husholdningskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal. Kilde: NVE

Husholdningskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
2.kvartal 2013	2,8 %	1,8 %
3.kvartal 2013	2,9 %	2,5 %
4.kvartal 2013	2,4 %	1,9 %
1.kvartal 2014	2,3 %	2,0 %
2.kvartal 2014	2,4 %	1,6 %

Tabell 4: Andel næringskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal. Kilde: NVE

Næringskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
2.kvartal 2013	3,9 %	1,1 %
3.kvartal 2013	3,8 %	1,1 %
4.kvartal 2013	3,5 %	1,3 %
1.kvartal 2014	3,4 %	1,1 %
2.kvartal 2014	3,8 %	1,3 %

Figur 5: Antall næringskunder på leveringsplikt. Kilde NVE

Om undersøkelsen

NVE har siden 1997 gjennomført kvartalsvise undersøkelser av leverandørskifter og kraftleverandørers markedsdominans i sluttbrukermarkedet for kraft, og undersøkelsene bidrar til NVE sitt arbeid med å følge med på om sluttbrukermarkedet for elektrisitet fungerer tilfredsstillende. Dette er et ledd i arbeidet med å undersøke om sluttbrukermarkedet fungerer tilfredsstillende.

Fra 1999 ble undersøkelsen utvidet fra å omfatte husholdningskunder til også å inkludere næringskunder. I fjerde kvartal 2013 deltok 44 av de største nettselskapene med distribusjonsnett i Norge i undersøkelsen.¹ De 44 nettselskapene omfatter i fjerde kvartal 2013 omtrent 90 prosent av husholdningsmarkedet og omtrent 94 prosent av næringsmarkedet. De innsamlede tallene for leverandørskifter skaleres opp i henhold til det totale antall husholdnings- og næringskunder for å bedre representere hele sluttbrukermarkedet. Tallet på abonnement for husholdningskunder og hytter/fritidsboliger er beregnet til å være om lag 2 497 000. Totalt antall næringskunder er beregnet å være om lag 347 100.

Pilotprosjekt – auksjon av kunder på leveringsplikt

Som et pilotprosjekt fikk BKK i 2013 tillatelse til å auksjonere bort alle sine kunder på leveringsplikt. Fjordkraft vant auksjonen og overtok alle BKKs kunder på leveringsplikt 18. november 2013.⁴ I alt hadde BKK ca. 8 500 kunder på leveringsplikt før auksjonen. Auksjonen bidrar blant annet til å forklare en del av økningen i antall leverandørskifter i fjerde kvartal 2013, samt den markante reduksjonen i antall kunder på leveringsplikt fra tredje til fjerde kvartal 2013. Som et ledd i arbeidet med leverandørskifteundersøkelsene i 2014 har NVE fulgt resultatene av dette pilotprosjektet i BKKs nettområde.

Status etter beregningene i andre kvartal 2014 viser at det er et vedvarende tilbakefall av husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett. Antallet nye husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett har nå økt fra 2100 kunder like etter auksjonen i november 2013, til 3350 kunder i mars 2014 og til 5050 i juni 2014. Dette er en økning på omtrent 140% på 8 måneder, men likevel er det omtrent 3400 færre husholdningskunder på leveringsplikt i BKKs nett sammenlignet med før auksjonen. Når det gjelder næringskunder har det vært et tilbakefall i BKKs nett på omtrent 52% fra november 2013 til juni 2014.

⁴ Budene tilsvarte prisen kraftleverandørene forpliktet seg til å tilby kundene på leveringsplikt de første 12 månedene. Laveste bud vant.